

Det kongelige Justis- og politidepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Høring – utvidelse av virkeområdet for strafferettslige særreaksjoner for utilregnelige som begår vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet

Det vises til høringsnotat fra Justis- og Politidepartementet, Lovavdelingen oktober 2010, Snr. 201008990.

Vi har forståelse for samfunnets behov for å verne samfunnet mot de som faller mellom ”to stoler” i dagens lovverk, de som er strafferettslige utilregnelig, men ikke utøver alvorlige nok handlinger til å kunne idømmes særreaksjonen *overføring til tvunget psykisk helsevern*. Vi tillater oss likevel å sette spørsmålsteget ved behovet og det faglig grunnlaget for en slik utvidelse av virkeområdet for de strafferettslige særreaksjoner.

Det synes som om forsøket på en uheldig måte setter helsevesenet til å utøve kriminalomsorg, og det er etter vårt syn ikke klare faglige holdepunkter for at helsevesenet er best egnet til å gjennomføre dette.

De fleste av disse pasientene vil være diagnostisk ferdig utredet/behandlet etter flere innleggelse ved akuttavdelinger og lignende, og det er grunn til å anta at de behandlingsmessige prognosene for denne gruppen er pessimistiske. Det er dermed ikke grunn til å anta at en dom til behandling vil føre til en mer adekvat behandling og rehabilitering for denne gruppen personer.

Vi tror ikke forslaget om utvidelse av virkeområdet for strafferettslige særreaksjoner vil redusere problemet med de strafferettslig utilregnelige som i stort omfang begår vinningsforbrytelser vesentlig. De fleste av de aktuelle kandidatene for en slik dom har en rusavhengighet, og våre erfaringer tilsier at dette er svært vanskelig å behandle. For oss kan det se ut som om man har en forståelse av at denne gruppen opprettholder sin aktivitet grunnet en psykisk lidelse, behandlet eller ubehandlet, og dette tror vi er en feiloppfatning. Rusavhengige vil være i behov av finansiering av sitt rusbruk uavhengig av om de har en alvorlig psykisk lidelse. Vi tror derfor løsningen i større grad ligger i resurser til rusforebyggende og rusbehandlende tiltak, også for denne gruppen med såkalt dobbeltdiagnose.

En utvidelse av virkeområdet for strafferettslige særreaksjoner vil kunne medføre at en ressurskrevende og sammensatt pasientgruppe skal utredes og behandles innenfor sikkerhetspsykiatrien. Etter vårt syn vil dette kunne ha en uheldig innvirkning på pasienter som allerede er i behandling ved sikkerhetsavdelingene. Man må anta at den nye pasientgruppen vil ha omfattende problemer med stoffmissbruk. Dette kan medføre økte problemer med narkotiske stoffer i sikkerhetsavdelinger, noe som vil være svært uheldig.

Vi ser at man foreslår at de regionale sikkerhetspostene skal ha en sentral rolle i oppfølging av denne gruppen. Dette stiller vi oss undrende til. En hovedoppgave i behandlingen av denne gruppen vil være å bygge opp et nettverk og støtteapparat i kommunen pasienten skal skrives ut til. Med tanke på en god rehabiliteringsprosess vil det være hensiktsmessig med lokal forankring, og det bør finnes gode nok faglige resurser til å utrede disse pasientene ved for eksempel de lokale sikkerhetspostene/rehabiliteringsavdelingene.

Departementet foreslår en hjemmel som gir helsepersonell som utreder domfelte under tidsbegrenset tvunget opphold adgang, uten hinder av taushetsplikten, til å innhente opplysninger om domfelte fra andre innstanser. Vi stiller spørsmål ved nødvendigheten av dette. Psykiatriske institusjoner, deriblant sikkerhetsavdelinger, har over år utredet sine pasienter uten en slik hjemmel. Det synes derfor unødvendig å endre på den rettssikkerhet disse pasientene har med hensyn til taushetsplikt ut fra denne spesifikke problemstilling.

Vi støtter forslaget om at dom på tidsbegrenset tvunget opphold ikke skal kunne idømmes flere ganger. Dette er viktig i forhold til prinsippet om at helsevesenet gir behandling, og ikke er en del av et straffesystem. De som blir idømt et tidsbegrenset tvunget opphold en gang, vil være ferdig utredet, og ny dom vil måtte forstås som et alternativ til fengselsstraff.

Rus- og spesialpsykiatrisk klinikk
Avdeling for sikkerhetspsykiatri
v/ Ketil Røtvold
overlege/psykiater

Allmennpsykiatrisk klinikk
Tordis Sørensen Høifødt
Klinikksjef